

DE TOTS COLORS

REVISTA POPULAR

Redacció y Administració

PASSATGE DE MERCADER, 10, INTERIOR

Sortirà cada Divendres

Suscripció: dues pessetes trimestre

Numero solt: quinze centims

FREDERICH FUENTES, POPULAR ACTOR CATALÀ, MORT DARRERAMENT.

PUBLICA LES 4 ÚLTIMES PÀGINES DE LA LLÀNTIA DEL ODI JUNT AB EL RETRAT DE D'ANNUNZIO Y LES COBERTES IV PLECH (8 PAG.) DE LA FORTUNA BOJA. EN EL NOMBRE VINENT PAPÀ MINISTRE.

15 cèntims

(Fotografia Arenas).

Frederich Fuentes

L'himne de Riego y l'Agencia de informes comercials, havien estat les dugues darreres creacions de'n Fuentes. Veientli representar aquestes obres, un comprenia encara la gran anomenada d'actor que ell havia adquirit en la seva joventut, quan en Pitarra escrivia *Cura de moro* y el personatge de *Coixet* era l'admiració y l'alegria del bon públich, en Fuentes s'havia fet popular aleshores y tothom el coneixia y obra en que ell treballès era riguda y celebrada... En Fuentes era una institució a Ròmea; l'etern galàn jove comich de la casa, un dels recorts mes vius d'aquells dies en que, només parlant de Ròmea, tothom somreia y s'enternia...

Pobre Fuentes! En les seves derrerries, vell y malalt y vensut, encara se li encenien els ulls evocant aquell temps!... Ell us contava coses d'aleshores y us feia viure aquell passat pintoresch d'ingeni y bonhomia, en que els actors triomfaven per lo plagues que eren y el públich celebrava indulgentment totes les ocurrencies dels actors!... L'actor comich, aleshores, se'n duia tota la gracia y la bona anomenada dels personatges que representava. Feia l'efecte de que ell se les inventés les paraules que deia en escena y quan se'l trobava pel carrer se'l mirava com el compendi viu de tots els personatges que havia interpretat...

En Fuentes pel carrer, era el mateix Fuentes del teatre: viu, bellugós, esboggerrat, simpàtic... Y per poch intimament que'l tractessiu, us parlava *en vers* y tot y l'il·lusió era completa... Els *redolins* de'n Fuentes s'havien fet famosos y corrien de boca en boca entre la pols dels escenaris... Els improvisats *redolins* de'n Fuentes, eren afegits pels propis autors en les propies obres y riguts pel públich en tota producció ahont en Fuentes estés de bon humor...

El bon humor de'n Fuentes! Devegades sortia en escena tant content que, només veientlo, ja la rialla us venia als llavis. Y si'l coneixieu y ell s'adonava de vosaltres, us saludava, desde l'escenari estant, ab la mateixa franquesa y naturalitat que si l'haguessiu trobat en mitg del carrer. Res l'imposava. Tot li era Pàtria. Coneixedor del públich, sabia la manera de sugestionarlo y li era premiat ab grans aplaudiments lo mateix que a qualsevol altre actor li hauria costat censures y fins xiulades y tot.

Una vegada, segons ell mateix contava, va atravessar l'escenari en una obra en que ell no prenia part. Va atravessar-lo serenament, desconcertant als actors, indignant al director, sublevant a l'empresari... però valguentli l'atreuiment grans rialles de simpatia per part dels seus admiradors... L'atreuimet de'n Fuentes, ja era tradicional y va contribuir moltíssim a la seva gran popularitat y anomenada.

Darrerament, quan la malaltia que l'ha dut a la mort comensava a voltar-lo, encara en Fuentes era'l mateix d'abans. Lo que havia variat un xich era el públich... Mes, aixís y tot, la seva popularitat no decreixia y en certes obres, com les citades al comensament d'aquest article, era realment insubstituible. Les ganes d'estudiar y la memoria l'traïen ben sovint, però, en cambi, venien a ajudar-lo l'ingeni y l'bon humor y ab aquesta agradable companyia ja li eren permesos oblots y esageraments y premiats en lo que valien els seus esforços per mantenir-se, malgrat els anys y la gradual evolució del públich, en el lloch que s'havia sabut conquistar a copia de treball y de deixar trossos de vida pels escenaris...

La mort de'n Fuentes serà fonament sentida per tots els amants del Teatre Català.

ELS MESTRES CONTISTES

PERIPECIES D'UN RELLOTGE DE BUTXACA

PER

Ivan Tourgenieff

(Acabament)

XIV

Corriem, volàvem. Al nostre pas, la gent s'aturava, mirant astoradament. En David feia voltar el rellotge sobre el seu cap, saltant com una cabra montesa. Jo'l seguia, imitant els seus moviments y cuidant de no pèrdrel de vista ni tant sols un moment.

—Cap ahont? vaig cridar al vèurel entafurantse per un carreró.

—Cap a l'Oka! va respondre. Vull tirar-lo a l'aigua.

—Agafèulse! agafèulse! bramulaven els nostres perseguidors; mes nosaltres corriem sense perill, car portàvem una bona ventatge. Totseguit vàrem sentir la frescor de les riberes del riu, qui no era pas gaire llunyà, y ben prompte veurem el pont de fusta sobre del que reposava una llarga filera de camions. Un centinella ocupava l'entrada del pont, portant un llansa (els soldats encare anaven armats de llanses en aquell temps). En David, va passar d'esquillentes davant del soldat, qui proyant de ferlo caure ab el pal de la seva arma, ferí un badell que casualment atravessava el pont. Passat aquell perill, en David saltà dintre'l pont, llensant un crit triomfal. Una cosa vaga, blanca y blavosa, rodola per l'espai y desapareix de sopte. Es el rellotge de plata y la cinta blava ab la que en Vasili l'havia lligat. Abdos, s'enfonsen en l'aigua. Però tot seguit esdevé un espectacle esgarrifós. Les cames d'en David salten, s'aixequen enlaire; tot el seu cos se remou, els seus brassos s'exte-

nen part de sobre'l cap, els seus vestits voleien al vent, tot ell descriu un corva lleugera, en l'espai, talment les granotes al capbussarse dintre un pèlach, y desapareix darrera la barana del pont. Després, tant sols va oirse un clapoteig nirviós a dintre l'aigua.

M'es del tot impossible contarvos lo que en aquell moment vaig sentir. Me trobava a poques passes d'en David, llavors que va llensarse fòra la barana, però, ab tot, no vaig fer ni un crit. Vaig restar esglaiat, sense esma, inmòvil. La gentada que'ns seguia va aconseguirme, llensantme d'aquí y d'allà. En mitg d'una gran confusió dels sentits vaig reconèixer una munió de persones que m'enrondevan, entre elles en Tromfinitch. El soldat havia abandonat el seu lloch; els camions se removien ab pressa. Després, un cop terrible caigué sobre la meua espatlla y vaig perdre el coneixement...

Al retornarme, no veient ningú al meu costat, vaig apropiarme a la barana, mes no a l'indret de lloch ahont s'havia llensat en David. Me feia por. Vegí una barca amarrada vora l'aigua, no gaire lluny del pont. Vora la barca hi havia una munió d'homes, y entre ells un que secava la seva roba mullida y rellueata, de cara al sol y s'encorbava pera extraure alguna cosa fòra de l'aigua. Era un cos prim, llarch, d'un tò negrós, que de prompte va semblarme una maleta o un sach, però després d'esguardarlo ab detenció vaig descobrir que era en David. Vaig llensar un gran crit y vaig

corre cap a la barca, obrintme pas ab els colzes, per entre la gent; després, vaig aturarme, sense gosar mòurem ni parlar. Al voltant de la barca vegí el nostre criat Agapit, el cuiner, en Noukitch, en Youska y en Vasili. L'home qui sostenia el cos de'n David per les aixelles, l'arrocegà dolsament, deixantlo estés sobre la ribera enllotada. En David tenia el rostre tapat per les seves mans, talment que l'hagués volgut amagar de les mirades curioses. Restava in mòvil, el pit inflat, les cames xopes y allargades, les galtes d'un color verdós, els ulls intensament blanchs, y els cabells regalant d'aigua. L'home qui'l tragué de l'aigua, contava de la manera com l'havia arrencat de la corrent, a riscos de ser arrocecats tots dos per la empenta de l'aigua. Varen posarlo sobre una llitera y, després d'una petita discussió, el portaren a casa nostra. Un còp despullat, el ficàren al llit.

Restà una llarga estona in mòvil, sense donar mostres de vida y se l'hauria pogut pendre per mort, sense els febrsos extremitats que li feien frisar els llavis. Jo'm trobava devora el llit vetllant ab angòixa tots els seus moviments. Una hora mes tart, obria els ulls fadigats.

—David, vaig dirli ab tendresa, perquè t'has llensat al riu?

Els seus llavis tremolaven lívits y tot el seu cos inflat y febrós s'extremia angoxosament.

—Perqué ho has fet?—vaig repetir,—perqué t'has llensat a l'aigua?

—Llensat a l'aigua! mormolà ab tristot. No m'hi he pas llensat. He perdut l'equilibri. Si hagués sabut nedar, no m'hi hauria pensat gens per llensarmi. Vuy apèndren de nedar.

En aquet punt, entrà el meu pare y ab aire seriós:

—Ja pots prepararte, me digué, a rebre'l teu càstich.

Després, acostantse al llit ahont en David jeia:

—A Siberia, afegí, a les pressons, sota terra, hi ha molta gent que es menys culpable y criminal que tú... Que pensaves fer? Suicidarte, robar el rellotge. o bé, senzillament, una bestiesa?... Parla.

—Ni'm volia suïcidar, ni he pensat mai robar el rellotge, replicà ab lèntut en David; ab tot, senyor, acabeu de dir la veritat: si, a Siberia hi ha molts exilats y presos que valen forssa més que nosaltres... Qui ho sab millor que vos?

El meu pare llensà una exclamació de sorpresa, reculà un pas, tossí y persignantse ab esglai va sortir de la cambra.

En David va provar d'alsarse, mes no pogué.

—La corrent m'ha llensat contra una de les pilastres del pont, digué; dech estar ferit.

Va callar y m'esguardà llarga estona. Després de sopte:

—Y Raissa? L'has vista? va demanarme ab ansietat.

—No... però càlia... me sembla haver vist devora el pont, una ombra endolada qui duia mocador groch al cap. Segurament, era ella.

—L'has tornat a veure, després?

—Després? Oh! ja no recordo res més: tu acabaves de caure.

En David va provar de donarme la mà.

—Estimat company, digué: ves de pressa; digali que soch salvat, qu'estich fòra de perill, que demà aniré a veurela!

En el seu rostre, enronat de cabells esburrifats, ara sechs, hi floria una dolsa expressió d'indecible bondat. Agafant la gorra, vaig sortir corrents.

XV

Devant la cabana d'en Latkin hi havia un petit ermot, encerclat per una

LLEGENDA. CUADRO DEL PINTOR SUECH GEORG PAULI.

valla destrossada, ahont hi creixíen solitariament espineres y ortigues. Vaig traspasar la valla per un forat ruinós, car ella no tenia porta, ni tanca de fusta, y vegí a Raissa, asseguda a la entrada de la cabana, abatuda, ab els colses reposant sobre els genolls, y la testa inmóvil sostinguda per les mans pàlides y tremoloses. Esguardava vagament, perduda la vista en la llunyania de l'espai. Devora d'ella, la seva germana muda jugava ab un vímech vincladís, y devant la porta, girat d'esquena, habillat miseriosament, ab les calces curtes y les pobres sabates de feltre, brincava ab fortes contorsions, el vell Latkin.

Al sentirme arribar, va girarse, corregué cap a mí y comensà a tartamudejar nerviosament. Feia molt que no l'havia vist y a no ser perquè'm trobava a casa seva no l'hauria pas conegut. El seu rostre vermellós, arrugat, la seva boca desdentegada, els seus ulls rodons sense llusor, els seus grisos cabells esburrifats, son gest descompasat, y el seu parlar incompreensible, m'espaventarà. Va semblarme veure una d'aquestes figures qui roden diabòlicament en la dansa macabra. Va saludarme:

—Bon día, bon día, anava dient ab grans entrebanchs.

A n'aquet punt una dona vella, aparegué a la porta de la casa.

—No vos estranyeu senyor, me digué, d'això que veieu. Diuen que s'ha negat un home. Ella està esgarriada, car l'ha vist caure dintre l'aigua. Ha sigut tant fort el seu esglai que jo no sé com ha pogut arribar fins aquí. Ab greu dolor s'ha assentat al peu de la porta, y aquí la teniu inmovil, sense parlar. Estich ben segura de que ella s'ha tornat, de sopte, muda com la seva germana. Oh; ja ho veieu quina desgracia! ..

No vaig respondre cap paraula, però acostantme a Raissa, li diguí sobtadament:

—Bona Raissa, Raissa, que teniu?

Ella no's mogué, talment que no m'hagués oït. El seu rostre pàlit, semblava petrificat. Vaig agafarli la mà.

—En David s'ha salvat, vaig cridar; es fòra de perill. S'ha salvat, sentiú? L'han tret de l'aigua y ara'l tenim a casa. M'ha encarregat que vos vingúes a veurer, pera dirvos que demà vos vindrà a visitar... Està salvat!.

Ab molta pena alsà la testa y fixà sobre meu els seus ulls esquius. Després, tornà deixar caure el cap sobre les espatlles. Devingué tota roja y els seus llavis s'entreobriren com una flor. El seu pit s'elevà lentament. Llavors feu un crit:

—En Da-a-vid sal-vat!

Recullint tota l'energia, s'alsà desseguida y sortí de la casa.

—Ahont aneu, Raissa?—vaig demanarli.

Però ella ja havia atravesat la valla y s'entugia sanglotant y rient.

Vaig seguir-la sense fer cas dels crits d'en Latkin.

Raissa se dirigia vers la casa del meu pare.

XVI

Passà per davant d'en Vasili, de la

meva tia, d'en Noukitch y, entrant en la cambra d'en David, va llemsarse als seus braços.

—Oh! David meu! sanglotà convulsivament.

En David l'estrenyí contra'l seu cor ab una abraçada passional.

—Perdonam! digué ab gran dolor.

Varen restar inmovils, silenciosos, entregats al seu immens plaher.

—Altres vegada! .. Què es això?—exclamà de sopte una veu retronyidora.

Era'l meu pare qui's trobava al peu de la porta.

—Aixís, digueu que no s'acabaràn may més, aquestes bestieses! afegí bramolant.

Després apropantse:

—Filla del meu enemich, cridà estenguent els braços envers Raissa, fins a n'aquet punt ha arribat la teva audacia? Surt d'aquí desseguida, o sino...

—Oncle, interrompé en David, redressantse, no l'insulteu. Ja se n'anirà... però no l'insulteu.

—Oh! Vols donarme llisons... Jo... no... l'in... sulto, solsament... li... dich... que se'n vagi. Y tú tingués present que ben prompte me les pagaràs totes. No n'has tingut prou ab robar lo que no era teu, ab intentar suicidarte, ab fer malbé els teus vestits, ab obligarme a retribuir a la gent que t'ha tret de l'aigua!... Aixís t'hi haguessis quedat per sempre més... No n'has tingut prou ab tot això, que encare tens la poca vergonya de portar a casa aquesta mala pècora...

—Oncle no l'insulteu!

—Càlla!

—No l'insulteu!

—Càlla!

—No l'insulteu, vos dich, car ella es la meva promesa y serà la meva dona!

—Bé, bé! es a dir que es la teva promesa! la teva dona!... Molt bé!... Però sàpigues que jo soch l'amo d'aquesta casa y que jo... jo...

—Déixam anar, digué Raissa, pàlida com una morta.

—No ho vull, quèdat, li manà en David. No tengu cap dret a manarme, afegí encarantse ab el meu pare; jo tant sols dech creure lo que'm mani el meu pare. Es veritat que encare soch massa jove per casarme, però Raissa s'esperarà.

—Féslo callar, Porfiri Petrovitch, cridà la meua tia que comparegué de sopte, féslo callar. Y en quan a n'aquesta miserable...

Una altre veu vingué a trencar el doll d'eloquencia de la meua tia.

—Germà, germà meu, cridava tristement.

Tots vàrem girarnos de cara la porta. Al dintell apareixia en Latkin, vestit miserablement tal com l'havia vist, semblant un espectre, pàlit, desencaxat, sever.

—Deu,—exclamà esguàrdant al meu pare,—Deu m'ha castigat, Porfiri Petrovitch. He vingut a cercar la meua filla Raissa... la meua estimada Raissa. A mi, pobre vell, sols me falta morir... un trosset de terra... una llosa humil assobre... un altre dessota... dugues als costats... res més... Miram, germà meu, soch un home com tú...

Raissa atravessà la cambra silenciosament y prenent pel bras al seu pare, li cordà la vesta esgarriada.

—Vina, filla meua, digué en Latkin. Vina, aquí tots son plens de santetat, no estiguis ab ells. Y aquet també,—signà en David—es un sant. Mes nosaltres, nosaltres som uns pobres pecadors... Oblidho tot, Porfiri Petrovitch, cridà alsant la veu... Oblidho tot... hem robat junts... hem robat junts!

La quietut esdevingué dintre la cambra.

—Vuy purificar-me, exclamà en Latkin, y va persignarse ab unció, posantse a resar arraulit en un recó de la cambra, tocant ab el dit gros una espatlla, després l'altre, mentres mormolava ràpida-

ment: Senyor... Senyor... tinguéu pietat... tin... guéu... pietat!...

Durant tota aquesta escena, el meu pare no havia deixat de mirar en Latkin sense dir ni un mot. De sopte va posarse al seu costat, va persignarse y pregà. Després, girantse de cara a n'ell, s'ajupí fins que una de ses mans tocà l sol y digué:

—Perdónam, germà meu!

Va besarli l'espatlla. En Latkin feu el mateix gest de donarli el bes de pau, mes segurament sense tenir consciencia d'això que feia.

Llavors el meu pare dirigintse a tots els presents, en David. Raissa y jo:

—Feu lo que volgueu, digué.

Y va sortir de la cambra.

La meua tia va seguirlo saludantnos greument.

—Adeu, estimat David, digué Raissa, sortint ab en Latkin.

Veig restar una estona ab en David. Tenia por de toparme ab el meu pare. Quan me vegé, no'm digué res, però vaig vèurel preocupat y seriós.

XVII

Al matí de l'endemà, en David va llevar-se, talment que no li hagués passat res. Corrent dies, dos acontexements vingueren a soptarnos el mateix jorn: en Latkin va morir y aquella vetlla el meu oncle Yegor, pare d'en David, arribà a Riàzan. No l'esperava ningú. No havia escrit. El meu pare no sabia com fersho per ferli veure la seva satisfacció. Semblava que's trobés posat sobre d'un foch; però la seva sollicitut no impresionaven pas com devia al meu oncle. Se limitava a dir: «Perque tot això? No tinc necessitat de res». Ab la meua tia, encare va comportarse ab més fredor y ella, per la seva banda, no'l mirava pas ab bons ulls.

L'oncle Yegor era com en David me l'havia pintat: alt, ferm, el rostre sembrat de taquetes rogenques, se-

riós. Portava un capell de plomès, punys flamants, pitet brodat, vestit blavós y espasa a la banda esquerra.

L'alegría d'en David fou indecible. Estava extassiat. Els seus ulls lluien de joia, però s'esforçava per amagar la seva emoció y no traduir-la en paraules.

A l'endemà de l'arribada del meu oncle, pare y fill varen tencarse una llarga estona en la cambra que havia sigut destinada al «germà Yegor». A l'endemà vaig comprendre que el meu oncle mirava al seu fill ab una expressió rublerta de tendresa y confiança. Va semblarme que estava molt satisfet d'en David.

Aquet l'acompanyà a l'enterro d'en Latkin. Jo vaig anarhi ab ells. El meu pare restà sol a casa nostra.

L'actitut de Raissa va encantar-me. Estava molt pàlida, però no plorava gens. La seva positura era d'una gran simplicitat, envoltada d'un aire de grandesa.

Al sortir de l'esglesia, l'oncle Yegor va parlar ab ella. Evidentment, en David n'hi havia parlat. Me semblà que restava tant content de la noia com del seu fill. Això vaig llegirho sobre'l front d'en David. Recordo que un raig de llum brollà dels seus ulls, quan l'oncle Yegor digué: «Es molt bona noia y serà una dona excelent».

El meu pare va assistir als funerals y acompanyà el cos fins al cementiri, ahont va resar. Sobre la tomba, Raissa deixà sorgir el seu dolor y caigué de genolls, però va alsarse prompte. La seva germaneta sorda y muda ho esguardava tot ab els seus dolços ulls ben oberts y s'arrapava porugament a la seva germana.

L'endemà, l'oncle Yegor, — qui no havia pas retornat ab les butxaques buides, com pogué deduirse, car ell fou qui pagà els gastos de l'enterro y recompensà esplèndidament a l'home qui havia salvat a n'en David—anuncià ab brusquetat al meu pare, que anava a marxar a

Moscou ab el seu fill. El meu pare li feu avinenta la pena que li produia aquesta decisió y l'encoratjà, encar que feblement, perque restés ab nosaltres, però jo compreguí que, en el fons, li plavia molt aquella marxa. Sentia una molt curta simpatia per el seu germà, o més ben dit, sentia per ell una veritable aversió. Y no cal pas dir lo mateix d'en David.

A ne mi, la separació va produir-me una gran tristesa. Va semblarme que anava a devenir orfe, car no sols perdria un amich, sinó, ab ell, un model. El meu oncle marxà l'endemà, emportant-se ab en David, Raissa y la seva germaneta muda. La meva tia va seguirlo ab la mirada fins que fou lluny, insultantlo, diguentli *Turch*. Y d'allavors ençà, va anomenarlo *Turch* tota la vida.

Vaig restar sol, completament sol.

Però no soch pas jo l'hèroe d'aquesta historia. El meu reconté no es acabat encor. Falta un trocet molt curt.

Cinch anys més tart, en David va casarse ab la *Llavi-Negre*. L'any 1812 caigué, gloriosament ferit, sobre el camp de batalla de Borodno, mentres defensava el fort de Chevardino. Ja era lloch-tinent.

Després d'això han passat molts anys. He tingut molts rellotges de butxaca. També he arribat a ser prou rich pera comprarme un cronòmetre Breguet de repetició, qui marca els dies. Però dintre un calaixet amagat del meu *secrétaire*, guardo un vell rellotge de plata, qui té una rosa pintada sobre l'albura del quadrant. Corprès per la seva semblansa ab el d'en Tromfimitch, vaig comprarlo a un marxant jueu. A voltes, quan me trobo sol y ningú ha de venir a estorbar-me, el trech del calaixet amagat y l'esguardo, recordant llavors els jorns de la meva infantesa y al meu bon company, el meu amich David, ay! perdut per sempre més.

PRIMAVERAL

A mon amic Atoni Pugès.

*En l'horitzó apareix resplandeixent al sol
iluminant el parch ab sa esplendent llum;
les aus creuen lleugeres l'espai ab rapid vol
y els tarongers encensen son delicat perfum.*

*Y entorn del llach les nimfes ses dances van desfent;
fent voleiar pels aires ses cabelleres rosses;
les gotes de rosada pausades van cayent
y es vá aixecant el dia y es van badant les roses.*

*Oh la claror radiant d'un jorn primaveral:
Oh el bell encís que tenen, en l'hora matinal,
les dolces pregoneses dels perfumats jardins;*

*Les frondes deixondintse del somni's balancegen
y ardides les aucelles sos himnes canturegen
omplint l'espai de ritmes que's perden parch endins.*

LAURA FERRER.

VIII. RETORN MELANGIÓS. CONCERTS.

Madona Bolva, la meva padrina solitaria y melangiosa com una palmera del desert, qui viu reclosa en un gran castell d'or, enllà d'enllà de la Terra Fantàstica, sentint un punt d'anyorament y remembrant potser les hores calmes que havia destrenat ab mi, quan jo era petita y jugava a bruixes sota l'ombra oscilant del tarongers en flor, me feu present d'un missatge amorós, en el que, en prosa gratíssima, m'invitava a passar devora d'ella, «una part—la que jo volgués—d'aquet temps primaveral, que aquí en els meus dominis, s'escola insensible y blà, talment un Riu d'Arenes, colgat de murtra, llor y canyes tendres».

Digueume: ¿m'hi podia negar?...

Vaig marxar, donchs, y prenent coneixença de mestre Fritz, hoste del gran castell, y d'altres maravelles—mestre Fritz es una maravella a la seva faísó,—creia arribada l'hora de reposarme cos y esperit, en santa companyia de Madona Bolva, padrina y mestre meva, quan vingué fins a mí la nova dels concejts barcelonins, que, a corre-cuita y trepidant, han fet el meu retorn—més prompte de lo que jo l'hagués volgut pera el meu reculliment tant estimat y per la serena, fervorosa y lírica continuació dels meus racontes de Madona Bolva, ara interromputs.

EMIL SAUER.—I.

El virtuosisme del gran mestre, fou la nota

triomfadora en el primer concert. Es verament prodigiosa la seguretat en la pulsació, que es el primer secret de la tècnica d'Emil Sauer. Les «*variacions*» de Brahms sobre un tema de Haendel, el tros de Chopin, un nocturn de Schumann, un preludi de Mendelsohn y sobretot una «*tarantella*» de Listz, prengueren en mans del pianista el màxim valor musical y executiu.

Les dugues obres seves que Emil Sauer brodà maravellosament, més que un estricte valor musical, tenen gran forsa per la seva frescor y mèrit pianístich.

EMIL SAUER.—II

Com el concert anterior, aquet fou també notable. Sens dupte que la part menys convincent fou la dedicada a Beethoven, car la «*Sonata patètica*», si bé exquisida de tècnica, no resultà pas ben sentida y *fervorosa* en extrem.

Ab tot, Emil Sauer s'imposà: en l'«*Impromptu*» de Schubert, l'«*Scherzo*» de Brahms, y la «*Berceuse*» de Chopin.

Aquet fou el darrer concert de l'Emil Sauer.

TEATRE LICEO. CONCERT GRIEG

Ab tota una vetllada en honor de Grieg, l'excels mestre noruech, el músich més poeta que ha existit, segons una extesa apreciació, s'inaugurà al teatre Liceo, la serie de concerts d'enguany.

Ben segur que el lloch no era el més apropiat pera fruir intensament una part de la producció de Grieg. La seva harmonia fàcil, acre, perfumada, ab sentors salines, de mar gris y revolt y calmes llangoroses de *ffjord* sota un cel altíssim, feble, esblaimat, jo sempre l'he imaginada brollant en un lloch de reculliment, *vessantse en la soletat y estant un tot sol ab l'harmonia y la soletat...*

Ab tot, la vetllada siguié de les més hermoses que, en materia de concerts, s'han organitzat a Barcelona. En Granados fou molt festejat per la seva mestria contribuidora al bon èxit del concert.

L'orquestra de l'Associació Musical més segura que may, potser a causa de la relativa facilitat de les obres. El mestre Lamothe de Grignon li donà una forta unitat y color en l'expressió de les frases musicals.

Dimecres, dia 11 de mars, se donà al «*Palaú de la Música Catalana*», el tercer concert inaugural, del que forma part el *Magnificat*, de Joan Sebastià Bach. Queda per el nombre vinent.

Y ara, havem acabat la materia dels concerts... Mes jo'm sento cansada... Surto al carrer.

S'esblaima el cel damunt la ciutat... Un núvol blanch, com una nau, s'envola vers les platges d'Orient. Dalt la xemeneia prima y rústega d'una cabana pobre, als afores de la Ciutat, m'esllangueixo emboirada dintre el fum que surgeix evocant el sopar. Ronca la plebs al lluny, en la penombra y maror dels sub-urbis...

Madona Bolva!... Roses de Madona Bolva, com deveu florir en els jardins babilònichs, amarats de soletat!...

BOLVA.

DEL LLIBRE EN PREPARACIÓ «FIDES»

Grepusele

*La tarda estival devalla,
ha plogut en la frescor;
dins la humida quietut calla
tota insòlita remor.*

*Se recull Natura ab l'hora
y alsa's l'Angelus llunyà;
l'ànima en silenci plora
per la tarda que se'n va.*

*Quantes voltes l'ha sentida
l'angoixa del jorn que's mor!
Ay brevetat de la vida,
com perdures en son plor!*

*Ella resta concirosa
y el capvespre s'enfosqueix;
ditjosa cent cops, ditjosa
si en sa vetlla dolorosa
un ensomni sant floreix!*

XAVIER VIURA.

Això del Ideal

«Ell abans que tot era obrer. Y com a obrer tenia devers sigrats que no abandonava per ningú. Les salornies de la seva dona eren exclamacions temptadores que'ls homes forts saben despreciar. Ja estariem frescos si les haguéssim d'escoltar a n'elles! Nomès saben plorar y es pantarse per un no res! El món estava corromput. La societat estava massa prostituida, la Rahó y la Justícia ja no's trobaven ni deu pams sota terra. Y això era precis acabarho. Y els homes que eren com ell, forts y convensuts del Ideal de perfecció que l'humanitat necessitava, serien els que ho acabarien...»

Aixis pensava l'Antón, aquell infelís que ab les seves follies feia intelissos y desgraciats als seus fills y a la seva dona.

Aquesta se desesperava inutilment veientlo víctima d'aquell fanatisme que ab la seva inteligencia de dona sencilla no acabava de comprendre prou bé. Sols sabia que'l seu marit no era casi may a casa, que arribava a no acostarshi algunes nits, que cada dia se tornava més sorrut y fins intractable, que tot sovint parlava de coses esgarrioses que l'espantaven sense que les acabés d'entendre, que a cada dos per tres el despatxaven per pertorbador, que aquets contratemps y les suscripcions y els socors pera companys empresonats li havien fet sentir el pés de veure en perill el pa dels seus dos fillets y sobretot, que ella no gosava ni havia pogut coneixe aquella dolça pau de la família en que tant havia somniat de joveneta.

Se arribava a creure ja que les arrels del afecte y la tendresa s'havien perdut en les profunditats de la terra, que'ls cors s'havien axarrait, que l'amor, apart del de la mare pels seus fills, era una follia o una ridícula fora de la realitat, quan la coneixensa ab en Claudi li pogué fer entendre que s'equivocava.

Aquell jove amable, reflexiu, respectuós, que li va fer coneixe una amiga, li obri les portes d'una vida que desconeixia y que suposava impossible. Ell la va sorprendre en els seus sufriments y vegé d'aprop les seves penes. Sapi-gué comprendre el seu cor y els seus sentiments. Y prompte una corrent misteriosa de compasió y d'agraïment s'establí entre ell y ella fins que la compassió se convertí en amor y l'agraïment en pregón afecte d'estimació.

Desde allavors ella senti alleugerir les amargors de la seva llar. Tenia un home honrat y digne que l'estimava y aixis els seus sentiments s'expansionaven peraquelles prades del goig sublim que ignorava. Les fadigues d'aquella vida miserosa, emperó, no havien finit. Cert, que'l marit, sempre atrafegat ab tot allò del Ideal, li deixava mes llargues ocasions pera tenir aprop seu l'amat Claudi, però com que'ls escassos recursos d'aquet no eren suficients pera remeiar aquella situació aflictiva, ella s'enfeia una resignació, s'accontentava forsa ab aquella felicitat y les fadigues corporals y les privacions no li semblaven tant pesades.

Una tarde que era al safreix del cap d'amunt del carrer, ahont se guanyava algun petit jornal els dies que podia rentant la roba per'altri, una veïna de la escala ahont vivia hi aná precipitadament emocionada y tremolosa, y li digué que corrés cap a casa seva ben depressa per que hi havia una gran desgracia. Totes les dones que rentaven deixaren les llurs feines pera envoltar a la portadora de la nova alarmant y demanarli explicacions de lo succeït. Y ella, presa d'un pressentiment terrible que encara que no li deixava fer una suposició precisa y clara de lo que podia haverhi a casa seva, li permetia sentir tot el pes d'una dissort horrible, fugí esparveradament carrer avall ab el pit pantejant y els llabis que se li tornaven blanchs.

Les demás dones la seguien fent comentaris.

Un segament de cames l'atormentava per arribarhi. Al devant de la escala hi havia un gros grupu de gent ab actitud de neguit. Les portalades de les botigues eren també plenes de curiosos que posaven cara d'angunia; algunes tenien les portes mitg tancades. Y ella passá pel mitg de la multitud, essent el blanch de totes aquelles mirades ab les que no's ficava allavors per que l'obsessió de la desgracia la tenia abstreta.

Al costat mateix del llit de matrimoni hi havia els dos cadavres banyats en sanch. Tenien encare en el rostre tota l'espresió de la llur ignoscencia y la llur ingenuitat. Semblaven encare tant riallers com un'hora abans en que ella els havia fet un petó al anarsen al safreix y deixarlos sols al pis. El llur caparronet d'infant semblava que anyorés un altre petó de comiat de la mare amorosa.

Al voltant llur tot era un desgavell y una destrucció. La calaixera era esmicolada; al sostre s'hi hevia obert un esborrach. Per les parets, arrián de terra y aprop de la calaixera s'hi veyen taques negres com fumerades de pólvora.

Y ella en el deliri del atach que li feu presa recordava horroritzada, al seu marrit furgant per sota aquell moble, poques hores abans, procurant no esser vist d'ella pera amagarhi quelcom.

Del pare de les víctimes no s'en va sapiguer may més res. Probablement seguint al Ideal se va perdre per entre els núvols.

PERE B. TARRAGÓ.

DIA PRIMAVERAL

*Alas invisibles, que a n'el meu entorn
bateguen frissoses d'un enlairament;
olors saturades del encantament
que sura en la calma d'aquest reyal jorn,*

*claretat joyosa y ab espurnes d'or
que ets de la mirada ditxa inconscienta,
plácida alborada, suau, amatenta,
portant de la vida l'anhelat tresor;*

*armonia informe, que vagues en l'aire
com ressó de besos d'amors infantils;
vibracions que creuhen, vagament suptils,
la visió d'un mon bò y afalagaire:*

*esperansa meua d'un dia futur
bell com el present, plè d'una florida
que durà cansòns a la meua vida
d'aquell ideal més sant y més pur:*

*anhelat instant, en què la estimada
durà sos petòns, com reliquies noves,
y que'ls fixarà damunt de més troves
sagellant ses rimes ab una abraçada:*

*himnes immortals, que renaixeràn
en la pensa, ubriaga de la ardent victoria,
y que floriràn els llors d'una gloria
contra la inconsciencia del passat instant:*

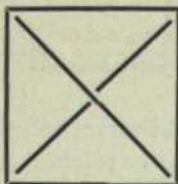
*cants crepuscolars; somnis de ventura;
rimes infantades en un goig inmens;
raudals de poesia d'adorant encèns:
odes passionals, quin ressò'm perdura,*

*son els bategars del dia explendent
que a dintre mon cor ardoròs hi nia,
com una eclosió de nova armonia
dintre el blau d'amors de mon firmament...*

LAUREÀ DALMAU.

SECCIÓ POPULAR

Curiositat

Farem un quadrat ab les seves diagonals que'l mes destre dibuixant se veurà apuràt per ferlo. ¿Cóm?... Cal sols no apartarse

de les indicacions següents:

Se posa un mirall devant del paper en que's vulga dibuixar, de modo que reflexi en aquell, se posa un paper o diari devant perque no pugui veures lo lo que's fa, y llavors se dibuixa'l quadrat ab las diagonals mirant al mirall.

El llapis no pot obehir a lo que la mà vol.

*

La solució: ¿De qui son aquets retrats?

L'un era de'n Monturiol el conegut inventor, l'altre de l'xart l'ilustre crítich.

Ens ha sorprés en gran manera el veure que ningú ha reconegut els dos retrats a l'hora y que ningú ha endevinat per tant, de qui eren els retrats.

Molts han reconegut a l'xart però cap ha donat ab en Monturiol, en el que uns hi han vist a'n Rius y Taulet, altres a'n Milà y Fontanals y d'altres a'n Bosch de la Trinxeria, etc., etc.

Els nostres llegidors no han estat d'enhorabona. En el nombre vinent publicarem un'altre endevinalla en la que potser podràn esser mes sortosos.

Pera la comprobació y a disposició dels nostres llegidors tenim a la Redacció els retrats sobre'ls que varem calcar en negre els facsímils objecte de la endevinalla.

Cal remerciàr als senyors Miquel Mu-

ller, Salvador Punsoda, Lluís Ribé, Joaquím Delclós, Joseph Font y Joan Roca, que sense donar ab la solució han fet meritosos notes bibliogràfiques.

GONTE

Un xicot havia de portar cada mitg-dia el dinar al seu pare que picava pedra en una carretera vehina a la ciutat. Un dia, atret per la olor encisadora que sortia de la fiambrera li picà la curiositat y mirà'l contingut d'ella. Eran dos talls de carn que nadaven entre un such suculent. Y tant hò devia ser que el xicot ficà 'ls dits y's menjà un tall.

Camina que caminaràs, tornen a brollar les olors de la fiambrera y ab elles la temptació, y no podentla resistir se menjà l'altre tall.

Arriba'l xicot al lloch ahont son pare l'esperava rato ha, pren els trastos, destapa la cacerola y veu que tant sols hi havia such.

—«Noy, que es això, que ha passat, que has fet, perque la teva mare no ha pensat tal cosa». Y'l xicot, esma-perdut y ab una por del dimoni, abaixà'l cap y ab veu tremolosa digué:

—Oh, es que se'm ha vessat y sols he pogut arreplegar el such.

*

El senyor Francisco, casat una sola vegada y com Deu mana, te dos fills legítims: en Pepito y la María.

En Pepito diu que la María no li es germana, ella li replica que si, el senyor Francisco diu que germana li es, ja que ell es el pare de tots dos, y en Pepito torna a insistir en que la María no li es germana.

¿Qué es donchs en Pepito?

Donem en el present nombre, les quatre darreres pàgines de

La llàntia del odi

junt ab el retrat de Gabriel D'Annunzio, y les cobertes de

La llàntia del odi.

Les persones que vulguin enquadrada aquesta hermosíssima producció, poden, desde dilluns vinent, presentar en aquesta administració (Passatge de Mercader, 10, interior), tots els folletins en bon estat y abonant 15 céntims, se ls entregará un exemplar enquadernat de gudadament.

La llàntia del odi,

será posada en venta desseguid i al preu de dugues pessetes.

Repartim també el quart plech de vuit pàgines de

La fortuna boja.

Desde el nombre vinent, comensarem a publicar

Papà ministre,

drama en tres actes de Gerolamo Rovetta, qual traducció, de l'eminent Narcís Oller, ha estat un dels éxits mes grans de la present temporada.

Tenim en preparació grans novetats que ja anirán anunciantse oportunament.

Y tornem a pregar als nostres lectors que, en ventatge propia, procurin conservar els folletins en el mateix estat en

que ls serán entregats; això es: sense ni replegarlos ni tallarlos. Aixís, en son dia, ens facilitarán moltíssim el ferne una enquadernació ben pulcre y artística, sense que tinguem necessitat de guillotinar els exemplars, cosa que, com es sabut, desmillora en gran manera la bella presentació dels llibres.

Acabantse en aquest nombre les *Peripeccies de un rellotge de butxaca*, preparem per molt aviat la publicació de un altre interessantíssim conte que, com el que avuy fineix, no duptem que plaurá als nostres llegidors.

Avuy divendres, en el teatre Romea se donará una funció dedicada al nostre bon amic y excelent literat en Salvador Vilaregut, com acte de reconeixament per la campanya feta per ell aquest hivern ab tantes y tan notables traduccions. S'hi representarà *Barateria* y *La Campana submergida*.

De Tots Colors junta el seu aplauso als que aquesta nit ressonarán a Romea.

Tota la premsa catalana s'ha fet ressò del éxit obtingut darrerament a Madrid pel gran poeta que's diu Eduart Marquina. *Las hijas del Cid* ha estat un aconeteixement teatral com de un quan

temps ensà no solien havernhi. Els diaris de Madrid ne parlen ab molt elogi y, segons notícies, el públich ha rebut l'obra ab grans entussiasmes.

Felicitem coralment al autor de *Las hijas del Cid* y fem vots perque aviat poguem aplaudir, en un dels nostres escenaris, la nova producció del jove y eminent poeta.

Per les notícies oficiosas que tenim de les Festes que's preparen pera commemorar el cincuantenari dels *Jochs Florals* sembla que resultaran molt singulars per lo típiques y catalanes que seràn. Creyèm que tots els espectacles de les mateixes estaràn plens d'una sabrositat especial que'ls farà populars y del gust de tothom, lo que seria molt convenient perque en la nostra ciutat may els *Jochs Florals* han tingut un ferm ressò fóra dels senacles intellectuals.

Seria altament beneficiós per les nostres masses menestrals y obreres qu'apropòsit d'això arribessin a ferse càrrech de lo que es la poesia y la literatura y aprenguessin a estimar la catalana que's la d'ells, la que més fàcilment poden entendre.

Que no seria molt més hermós que a casa nostra tothom, en comptes de saberse de memoria un tros del *Reloj* de Zorrilla o del *Vértigo* de Nuñez de Arce, recordessin unes estrofes catalanes de una poesia qualsevol d'un poeta català?

Desgraciadament no es aixís!

El Dimars passat, en el Teatre Romea, va debutarhi, ab el *Patí blau* el galan jóve dramàtich l'Antoni Gimbernat.

Li desitgem bona sort en la carrera y ja parlarem d'ell aixís que se'n presenti ocasió.

Està ensajantse y s'estrenarà proxíamament en el Teatre Romea, un drama en tres actes de'n Puig y Ferrater, que du per titol «Aigues encantades».

En el mateix teatre se está preparant la reproducció del poema dramàtich *Judes*, temps ha no representat.

Nota Administrativa

Contestant a molts dels nostres subscriptors de fora de Barcelona que'ns demanen si'l trimestre de subscripció a la revista DE TOTS COLORS, s'ha de pagar per endavant, els hi direm que sí, donchs aixís se fa, per lo general, en totes les publicacions del caracter de la present.

CORRESPONDENCIA

M. S.: «Provi» d'enviar alguna altra cosa. A. M. B.: Lo mateix li dich perque, lo que avuy ens envia, es incorrecte y poch interessant. L. F.: Moltes gracies. Envihi sovint. A. S.: Els versos no resulten. M. F.: La seva advertencia va arribarnos tart. A. P.: No pot anar. J. C. M.: Massa ripiosa. R. T.: Les instruccions que demana ja les trobarà en aquest mateix nombre del periòdich. F. X. M.: Igual li dich. Ll. de la F.: Mira que tall! J. D.: Es poca cosa. J. O.: Lo de sempre. J. M. P.: Vosté sab fer els versos, però no'ns diuen res de nou ni interessant. J. Boniquet.: Per ara no'ns serveix. R. C. F.: Practiquis y ho farà millor. C. R. de la E. del E.: Moltes mercès per la vostra invitació. Va sernos impossible la asistencia. J. S. B.: Es incorrecte y poch interessant. P. M. S.: No'ns ha convensut. R. J.: Es ben escrit, però'ns ha semblat vulgarot. Vosté pot fer coses millors. M. S.: Ara ja'ns agrada més y ho publicarem. No mirem prim ni groixut. Y sàpiga, pel seu govern, que no donem may concells ni opinions a qui no vé a demanarlos. Si l'hem advertit, donchs, vosté se'n té tota laculpa.

No's tornen els originals.

Obres publicades per la casa Editorial BARTOMEU BAXARIAS
Passatge de Mercader, 10. - BARCELONA

Obra Nacional

Diccionari Català

Conté'l llenguatge complert de

Catalunya, Mallorca, Valencia, Rosselló y Sardenya, Clàssich y Modern

Triplica al mes complert dels publicats

Forma aquesta interessant obra **tres** grans volums, al preu de **72** pessetes ricament enquadernat ab tapes d'elegant dibuix, de tela y llom de pell.

Pot adquirirse complertà, desseguida, pagantla a plassos de **5 ptes. mensuals**

Obres Dramátiques de POMPEU CREHUET

publicades per la casa BAXARIAS

LA MORTA, un acte. 1 pesseta

BOCA D'INFERN, monòlech. 50 céntims

GLAROR DE POSTA, un acte. 1 pesseta

Dietari de la Guerra á Cervera

Des del any 1462 al 1465

per

Francesch Carreras y Candi

Aquesta interessant obra que forma sols un volum de 224 planes, se ven al preu de **4** pessetes